

Liiketoiminnan eat työelämätoimikunnan tilannekuva 2018-2019

Liiketoiminnan eat työelämätoimikunta on laatinut tilannekuvan toimialansa tutkintojen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta. Työelämätoimikuntien tehtäviin kuuluu tuottaa vuosittain tietoa ammatillisen koulutuksen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta omalla toimialallaan (Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017). Tätä tehtävää varten työelämätoimikunnilla on ollut käytössään seuranta-, arviointi- ja palautetietoa muun muassa Opetushallinnon tilasto-, ohjaus- ja säätelypalvelusta ja kansallisesta KOSKI-tietovarannosta.

Vuoden 2018 suoritustiedot on annettu toimikuntien käyttöön vuoden 2019 keväällä. Tämän ajankohdan jälkeen KOSKI-dataan tehdyt oppilaitosten tekemät mahdolliset korjaukset eivät näy tässä tilannekuvassa. Sama koskee vuoden 2019 suoritustietojen tilastotietoja, jotka on poimittu KOSKI-tietokannasta 2020 alkuvuodesta. Tarkistettujen suoritustietojen julkaisua myöhemmin Opetushallinnon tilastopalvelussa Vipunen.fi -sivustolla.

Tilannekuvassa käytetyt tiedot on poimittu KOSKI-tietokannasta suoraan siinä muodossa kuin oppilaitokset ovat ne ilmoittaneet. Tilastot voivat sisältää puutteellisia tai virheellisiä tietoja. Esimerkiksi teknisistä syistä johtuen, kaikki oppilaitosten omiin opintohallintojärjestelmiin kirjatut tiedot eivät ole siirtyneet KOSKI-tietokantaan oikein, jolloin tieto tilastoituu ”ei tietoa”/”ei ilmoitettu” -kohtien alle.

Lähdemateriaalina on ollut esimerkiksi toimikuntien vierailukäyntiraportit, oikaisupyynnöt ja lausunnot.

Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritustiedot

Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritukset	2018		2019	
	koko tutkinto	tutkinnon osa	koko tutkinto	tutkinnon osa
Liiketoiminnan erikoisammattitutkinto			41	202
Kiinteistövälityksen osaamisala			19	
Kaupan osaamisala			13	
Henkilöstöhallinnon osaamisala			4	
Taloushallinnon osaamisala			4	
Myyntin ja markkinointiviestinnän osaamisala			1	
Markkinointiviestinnän erikoisammattitutkinto	101	175	62	174
Ruokamestarin erikoisammattitutkinto	50	193	23	91
Talous- ja henkilöstöhallinnon erikoisammatti	168	308	137	295
Ulkomaankaupan erikoisammattitutkinto	32	83	33	86
Kaupan esimiehen erikoisammattitutkinto	270	1013	125	474

* Tiedot poimittu 25.2.2019 (vuoden 2018 osalta) ja 15.1.2020 (vuoden 2019 osalta), eikä tietoja ole päivitetty näiden ajankohtien jälkeen. Tutkinnon osien suoritukset eivät sisällä paikallisina ilmoitettuja tutkinnon osia.

Tavoitteena tutkinnon osia / tavoitteena koko tutkinto

Tutkintojen osien suorituksista, 183 tutkinnon osan suorittamisen tavoitteena on koko tutkinnon suorittamiseen. Suunta näyttää olevan se, että tavoitteena on useimmiten koko tutkinnon suorittaminen. 19:ssä tutkinnon osan suorituksessa oli tavoitteena pelkkien tutkinnon osien suorittaminen.

Pohdintoja

Tutkintojen ja tutkinnon osien määrien kehitys

Liittyen tutkintojen määrien kehitykseen, niin on nähtävissä, että tutkintojen suoritusmäärät ovat vähentyneet.

Onko tutkintoja tai tutkintojen osaamisaloja, joiden suorituksia on marginaalisesti? Mistä se voisi johtua?

Liiketoiminnan erikoisammattitutkinto on vasta 1.1.2019 astunut voimaan, joten toimikunnalla ei ole vielä tässä vaiheessa huomioita tähän kohtaan.

Tutkintojen järjestäminen

Aktiiviset koulutuksen järjestäjät / järjestämisluvat

Tutkinto	Järjestämisluvat	Aktiiviset järjestäjät	Lisätietoa
Liiketoiminnan erikoisammattitutkinto	41	14	voimaantulo 1.1.2019

* aktiivisuus määritellään sillä, onko koulutuksen järjestäjältä/oppilaitokselta kirjautunut tutkintojen tai tutkinnon osien suorituksia joko 2018 tai 2019 vuonna toimikunnalle toimitetun KOSKI-datan perusteella. Tiedot poimittu 25.2.2019 (vuoden 2018 osalta) ja 15.1.2020 (vuoden 2019 osalta), eikä tietoja ole päivitetty näiden ajankohtien jälkeen.

Pohdintoja

Muutokset tutkintojen järjestämislupien määrässä

Liiketoiminnan erikoisammattitutkinto on uusi tutkinto, joten aktiivisten koulutuksen järjestäjien määrä on toimikunnan mielestä lisääntyvä. Siirtymäajalla olevia tutkintoja on vielä, joten koulutuksen järjestäjien määrä on todennäköisesti suurempikin.

Tutkintojen järjestäminen

Taulukon mukaan 14 koulutuksen järjestäjää on aktiivisesti tuottanut Liiketoiminnan erikoisammattitutkinnon tutkintosuorituksia, jotka ovat siirtyneet Koski-järjestelmään. Liiketoiminnan erikoisammattitutkinnosta on vuonna 2019 kirjautunut 202 tutkinnon osaa.

Tutkintojen / tutkinnon osien suoritusten jakautuminen koulutuksen järjestäjien välillä

Tutkintoja on suoritettu 41 kappaletta yhteensä yhdeksän koulutuksen järjestäjän toimesta. Viideltä järjestäjältä kultakin on saatu yksi tutkintosuoritus. Loput tutkinnot jakaantuvat neljälle koulutuksen järjestäjälle. Melkein puolet tutkinnoista on yhden koulutuksen järjestäjän tutkintosuorituksia. Neljä suurinta tutkinnon järjestäjää ovat järjestäneet näistä 36 tutkintoa.

Tutkintojen järjestämisen kattavuus maantieteellisesti ja kielellisesti

Uuden tutkinnon, eli Liiketoiminnan erikoisammattitutkinnon osalta on alueellista kattavuutta, lukuunottamatta pohjoista Suomea. Aineiston perusteella ei voida vetää johtopäätöstä ruotsinkielisistä suorittajista. Todetaan että, ruotsinkielistä koulutuksen järjestäjää ei ole koko tutkinnon järjestäjien joukossa.

Näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laatu

Näyttöjen suorituspaikan jakautuminen

Näytön suorituspaikka on ilmoitettu olleen tutkinnon osista työpaikalla 109 (53,96 %) ja tutkinnon osista 93 (46,04%) ei tietoa näytön suorituspaikasta. Eli lähtökohtaisesti ei tietoa -osuudesta voi taustalla olla tekninen ongelma Koski-tietojen siirrossa, joten toimikunta haluaa, että koulutuksen järjestäjät ja Koski-järjestelmää hallinnoivat kiinnittäisivät tähän erityistä huomiota.

Amispalautteen keskiarvo näytöstä (päättökysely)

Näyttöjen osalta näiden keskiarvo on 4,8.

Siirtymäajalla olevien tutkintojen osalta ei havaittu eroja koulutuksen järjestäjien kesken. Näyttöjen osalta palautteet ovat erittäin hyviä.

* opiskelijapalautteen tarkastelujakso on 7/2018 – 9/2019. Arviointiasteikko 1-5, jossa (5) täysin samaa mieltä, (4) jokseenkin samaa mieltä, (3) osin samaa osin eri mieltä, (2) jokseenkin eri mieltä, (1) täysin eri mieltä

Pohdintoja

Kaksikantaisuuden toteutuminen osaamisen arvioinnissa

Tutkinnon osien (202 kpl) osalta arvioinnista päättäneet:

- 70 tutkinnon osassa työnantaja/työelämän edustaja
- 93 tutkinnon osassa, ei ole tietoa.
- 1 tutkinnon osassa kaksi muuta koulutuksen järjestäjän edustajaa
- 36 tutkinnon osassa muu koulutuksen järjestäjän edustaja ja opettaja
- 2 tutkinnon osassa opettaja

Toimikunnan havaintojen mukaan kaksikantaisuus kylläkin toteutuu, mutta Koski-tietojen mukaan tietojen kirjaamisessa voi olla haasteita, johon toimikunta haluaa, että koulutuksen järjestäjät ja Koski-järjestelmää hallinnoivat kiinnittävät erityistä huomiota.

Perustelut oppilaitoksissa järjestettävälle näytöille

Toimikunnan tekemien vierailukäyntien perusteella näyttää siltä, että näytöt järjestetään työelämässä, ei oppilaitoksissa.

Yleistyksen oikaisupyynnöistä

Liiketoiminnan eat työelämätoimikunnalle ei ole saapunut vielä oikaisupyynnöitä käsiteltäväksi.

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien tilanne

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma oli toisella vierailukäynnillä tehty ohjeiden mukaisesti tutkintokohtaisesti. Ensimmäisellä vierailukäynnillä on toimikunta kehittämiskohteena maininnut juuri sen, että osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma on laadittava tutkintokohtaisena.

Henkilökohtaistamisen toteutuminen käytännössä

Vierailuraporteissa oli mainittu muun muassa, että oppilaitoksessa annetaan tarkkaa ohjausta henkilökohtaistamisen osalta. Vierailukäynnillä todettiin, että henkilökohtaistaminen toteutetaan suunnitelman mukaisesti ja huomioidaan erityisen tuen tarve.

Opiskelijoiden Amis-palautetta on tullut Liiketoiminnan erikoisammattitutkinnon osalta viideltä koulutuksen järjestäjältä. Aloituskyselyn perusteella HOKSin palautteet ovat hyviä. Siirtymäajalla olevien tutkintojen osalta myös samaa tasoa.

Päätökyselyn mukaan uusien tutkinnon perusteiden mukaan on uutta Liiketoiminnan erikoisammattitutkinnosta annettu palautetta kolmen järjestäjän osalta, mutta järjestäjäkohtaisesti ei ole voitu palautteita nähdä koska kyseessä alle viisi opiskelijaa, joten näistä on annettu yhteinen palautteen keskiarvo HOKSin osalta 4,6.

Hyvät käytännöt

Vierailukäynneillä nousi hyviä käytänteitä esille, esimerkiksi työelämäfoorumit. Työpaikkaohjaajille järjestetään hyvin koulutusta. Todettiin toisaalta, että arvioijia on monesti hankala saada tulemaan yhteiseen koulutukseen, jolloin tarpeen vaatiessa järjestetään yksilökoulutusta heille. Myös arvioinnin dokumentointi oli kunnossa.

Kehittämiskohteet järjestäjien toiminnassa

Vierailuraporttien perusteella on mainittu, että osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmat tulee laatia tutkintokohtaisesti.

Tutkintojen perusteiden toimivuus

Pohdintoja

Tutkinnon perusteiden työelämävastaavuus

Yhdellä vierailukäynnillä todettiin, että uusia Liiketoiminnan erikoisammattitutkinnon perusteita ei ole otettu käyttöön, eikä myöskään toisella vierailukäynnillä osattu kommentoida asiaa. Siirtymäajalla olevien tutkintojen suoritukset olivat meneillään.

Valinnaisuuden toteutuminen tutkintojen suorittamisessa

Lisäohjeistuksen tarpeet tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksista tai ammattitaidon osoittamistavoista

Liiketoiminnan erikoisammattitutkinto on vasta 1.1.2019 astunut voimaan, joten toimikunnalla ei ole vielä tässä vaiheessa huomioita näihin kohtiin.

Kokemukset uusien tutkinnon perusteiden toimivuudesta

Vierailukäynneillä ei ole vielä tullut esille kommentoitavaa liittyen uusiin perusteisiin, mutta toimikunta odottaa saavansa näitä kokemuksia jatkossa tietoonsa.